

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 10.7.2012 r.
COM(2012) 370 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
w sprawie wykonania art. 9 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006 w sprawie
środków zarządzania zrównoważoną eksploatacją zasobów rybołówstwa Morza
Śródziemnego

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wykonania art. 9 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006 w sprawie środków zarządzania zrównoważoną eksploatacją zasobów rybołówstwa Morza Śródziemnego

WPROWADZENIE

Niniejsze sprawozdanie przedkłada się zgodnie z przepisami art. 9 ust. 3 akapit trzeci rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006 z dnia 21 grudnia 2006 r. w sprawie środków zarządzania zrównoważoną eksploatacją zasobów rybołówstwa Morza Śródziemnego¹.

W art. 9 ust. 3 określono minimalny rozmiar oczek dla worków sieci ciągnionych (np. włoków, niewodów łodziowych i niewodów dobrzeżnych). Głównym celem wprowadzenia minimalnego rozmiaru oczek dla sieci ciągnionych było powstrzymanie wzrostu śmiertelności połowowej ryb młodych.

Artykuł 9 ust. 3 akapit trzeci stanowi, że do dnia 30 czerwca 2012 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat realizacji powyższego przepisu.

Artykuł 9 ust. 3 akapit trzeci stanowi również, że w sprawozdaniu Komisja powinna uwzględnić informacje przekazane przez państwa członkowskie do dnia 31 grudnia 2011 r. Jako że Komisja nie otrzymała w powyższym terminie żadnych informacji, na początku 2012 r.² jej służby zwróciły się do wszystkich śródziemnomorskich państw członkowskich o przedstawienie danych na temat zakresu wdrożenia wymogu dotyczącego minimalnego rozmiaru oczek sieci, kosztów poniesionych przez operatorów oraz ewentualnego wpływu na selektywność narzędzi połowowych. Cypr, Francja, Hiszpania, Włochy, Malta i Słowenia przedstawiły odpowiednie dane, które wykorzystano w niniejszym sprawozdaniu.

Komisja wykorzystała również informacje i obserwacje zebrane podczas wizyt kontrolnych, które urzędnicy Komisji przeprowadzili od lipca 2010 r. do kwietnia 2012 r.

PRZEPISY ART. 9

Omawiane przepisy dotyczące minimalnego rozmiaru oczek zawarto w art. 9 ust. 1-4:

Artykuł 9

Minimalny rozmiar oczek

- (1) *Zabrania się stosowania do połowów lub trzymania na statku sieci ciągnionych, sieci okrężających lub sieci skrzelowych, chyba że najmniejsze oczka sieci spełniają warunki opisane w ust. 3–6 niniejszego artykułu.*

¹ Dz.U. L 409 z 30.12.2006; sprostowanie Dz.U. L 36 z 8.2.2007, s. 7.

² Pismo z 10.2.2012, nr ref. Ares(2012)154023.

- (2) *Rozmiary oczek sieci określone są poprzez procedury wyszczególnione w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 129/2003³.*
- (3) *W przypadku sieci ciągnionych innych niż wymienione w ust. 4, minimalny rozmiar oczka wynosi:*
- (1) *do dnia 30 czerwca 2008 r.: 40 mm;*
- (2) *od dnia 1 lipca 2008 r. sieć, o której mowa w pkt 1, zostanie zastąpiona siecią o oczkach kwadratowych o wielkości 40 mm w worku oraz – na uzasadniony wniosek armatora – siecią o oczkach romboidalnych o wielkości 50 mm.*
- W związku z powyższym akapitem zezwala się statkom rybackim na stosowanie i trzymanie na statku tylko jednego z tych dwóch rodzajów sieci;*
- (3) *do dnia 30 czerwca 2012 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat realizacji niniejszego ustępu i na tej podstawie, jak również na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie do dnia 31 grudnia 2011 r., zaproponuje stosowne zmiany.*
- (4) *W przypadku włoków do połowu sardynek i sardeli, jeśli gatunki te stanowią co najmniej 80 % żywej wagi połowu po sortowaniu, minimalny rozmiar oczka sieci wynosi 20 mm.*

W rozporządzeniu przewidziano rozwiązania tymczasowe (w art. 14), zapewniając operatorom unijnym stosującym mniejsze rozmiary oczek czas na odpowiednią modyfikację narzędzi do dnia 31 maja 2010 r.

W 2011 r. w ramach wdrażania zalecenia Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego (GFCM) Parlament Europejski i Rada przyjęły następującą zmianę art. 9 ust. 3:

- (1) *W przypadku sieci ciągnionych innych niż te, o których mowa w ust. 4, minimalny rozmiar oczka wynosi co najmniej:*
- (a) *w przypadku sieci o oczkach kwadratowych – 40 mm w worku; lub*
- (b) *na należycie uzasadniony wniosek właściciela statku – w przypadku sieci o oczkach romboidalnych – 50 mm, gdy sieć ta ma uznaną selektywność pod względem wielkości co najmniej równą selektywności sieci, o których mowa w lit. a).*

Statki rybackie są uprawnione do używania i trzymania na pokładzie jedynie jednego z tych dwóch rodzajów sieci.

Do dnia 30 czerwca 2012 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat realizacji niniejszego ustępu i na tej podstawie, jak również na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie do dnia 31 grudnia 2011 r., zaproponuje we właściwych przypadkach stosowne zmiany.

³ Zastąpione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 517/2008, Dz.U. L 151 z 11.6.2008.

WORKI SIECI CIĄGNIONYCH

Worek stanowi najbardziej wysuniętą do tyłu część sieci ciągnionej. W załączniku 1 do rozporządzenia 1967/2006 w lit. f) zdefiniowano worek sieci ciągnionej jako najdalszą część włoka z tkaniny sieciowej o takim samym rozmiarze oczek, mającą kształt cylindryczny lub zwężający się. Worek może być przymocowany bezpośrednio do gardzieli włoka lub połączony z nią za pomocą niezwężającego się przedłużacza. W workach sieci ciągnionych można niekiedy wyróżnić worek sam w sobie oraz przedłużacz.

W art. 9 ust. 3 określono minimalny rozmiar oczek w przypadku worka, ponieważ ta część sieci ciągnionych ma najmniejsze oczka, i to w nią łapią się ryby. W związku z tym oczka w pozostałych częściach sieci powinny być większe niż w worku.

WYKŁADNIA

Inspekcje przeprowadzane przez Komisję i kontakty z administratorami krajowymi wykazały, że państwa członkowskie nie interpretowały poprawnie art. 9 ust. 3, zwłaszcza w odniesieniu do dopuszczalnego rozmiaru oczek w częściach sieci poza workiem. Aby zapewnić spójne i prawidłowe stosowanie powyższych przepisów, Komisja zapewniła państwom członkowskim szczegółowe wytyczne.

Od 2007 r. Komisja systematycznie podkreśla na forum Komitetu ds. Rybołówstwa i Akwakultury oraz na posiedzeniach wysokiego szczebla⁴, że w art. 9 ust. 3 zdefiniowano worek jako część sieci o najmniejszym rozmiarze oczek, oraz że oczka w pozostałych częściach sieci powinny być większe. Dodatkowe uwagi przedstawiono w notach wyjaśniających z dnia 18 kwietnia 2011 r. i 22 marca 2012 r. W notach komisarz ds. rybołówstwa podkreśliła, że:

- (a) jeżeli worek stanowi sieć o kwadratowych oczkach o wielkości 40 mm, rozmiar oczek przedłużacza musi być większy niż 40 mm niezależnie od kształtu oczek (kwadratowego lub romboidalnego);
- (b) jeżeli – na należycie uzasadniony wniosek właściciela statku – worek stanowi sieć o oczkach romboidalnych o wielkości 50 mm, rozmiar oczek przedłużacza musi być większy niż 50 mm niezależnie od kształtu oczek (kwadratowego lub romboidalnego).

WYKONANIE PRZEPISÓW PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Informacje przekazane przez państwa członkowskie

Pismem z dnia 10 lutego 2012 r. zwrócono się do państw członkowskich o przedstawienie informacji o wykonaniu przepisów art. 9 ust. 3. Komisja przeanalizowała informacje przekazane przez państwa członkowskie, stanowiące obraz różnych aspektów wykonania przepisów. Analiza nie obejmuje Grecji, która do czasu sporządzenia niniejszego sprawozdania nie przedstawiła wymaganych informacji.

⁴ Posiedzenia Komitetu z dnia 11 lipca 2007 r., 2 października 2007 r., 30 października 2007 r. i 4 grudnia 2007 r.; posiedzenia wysokiego szczebla z dnia 23 stycznia 2008 r. i 15 lipca 2009 r.

1. Liczba statków, których dotyczy zmiana

W sześciu odnośnych państwach członkowskich zmiana worków dotyczyła łącznie 2 525 statków. Francja zgłosiła szczególny problem dotyczący trawlerów stosujących sieci typu „gangui”, które stanowią ponad połowę francuskich trawlerów na Morzu Śródziemnym. Trawlery stosujące sieci typu „gangui” prowadzą połowy tradycyjne różnych gatunków dennych i stosują worki włoka o 20-mm rozmiarze oczek. Władze Francji stwierdziły, że taki rozmiar oczek sieci jest niezbędny, aby trawlery stosujące sieci typu „gangui” mogły nadal prowadzić połowy tradycyjne. Inne państwa członkowskie nie zgłaszały w swoich sprawozdaniach podobnych problemów.

Rozporządzenie nie przewiduje jednak możliwości stosowania odstępstwa od minimalnego rozmiaru oczek określonego dla włoków w art. 9 ust. 3.

2. Rodzaj stosowanych oczek sieci

Statki przeważnie stosują oczka romboidalne. Jedynie 95 statków z 2 525 stosuje oczka kwadratowe, natomiast 2 430 statków – oczka romboidalne.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 stosowanie oczek romboidalnych w worku musi być należycie uzasadnione przez właścicieli statków. W związku z tym Komisja zasięgnęła informacji o uzasadnieniach przedstawianych przez właścicieli statków. Na podstawie informacji przedstawionych przez państwa członkowskie określono następujące kategorie uzasadnień:

- koszt sieci o oczkach romboidalnych jest niższy, ponieważ są one powszechnie dostępne na rynkach lokalnych; materiał stosowany do wyrobu oczek kwadratowych wymaga wiedzy specjalistycznej, której większość lokalnych producentów nie posiada;
- naprawa oczek kwadratowych jest trudniejsza;
- uzbrojenie sieci nie jest kompatybilne z oczkami kwadratowymi, ponieważ pozostałe części sieci zawierają oczka romboidalne;
- w niektórych przypadkach rybacy posiadają zapasy sieci o oczkach romboidalnych i nie chcą ponosić kosztów zakupu nowych sieci;
- oczka romboidalne są trwalsze od oczek kwadratowych;
- oczka romboidalne powodują mniej uszkodzeń u złowionych ryb.

Należy zauważyć, że w przepisach zmienionych w 2011 r. w celu transpozycji zalecenia GFCM 33/2009/2 przyjętego w maju 2009 r. uściślono wymóg polegający na uzasadnianiu stosowania w worku oczek romboidalnych o wielkości 50 mm. Oczko musi charakteryzować się „uznaną selektywnością pod względem wielkości co najmniej równą selektywności” oczka kwadratowego o wielkości 40 mm. Uzasadnienia zgłoszone przez państwa członkowskie nie odzwierciedlają tych elementów, pomimo faktu, że zalecenie GFCM było wiążące dla państw członkowskich i UE już po wejściu w życie, czyli w grudniu 2009 r. Zdaniem Komisji należyte uzasadnienie powinno zawsze uwzględniać również kwestie selektywności, a nie tylko kosztów i trwałości.

3. Poniesione koszty

Pięć państw członkowskich przedstawiło informacje dotyczące kosztów związanych ze zmianą worków. Koszty były bardzo zróżnicowane, w zależności od długości worków i konieczności jednoczesnej wymiany innych części sieci.

Długość worków, których dotyczyła zmiana, wahała się od 1 m do 14 m, a najczęściej wynosiła od 2,5 m do 12 m.

Dla ogromnej większości statków (97 %), w przypadku których podano informacje dotyczące kosztów, poniesione koszty wyniosły od 500 do 1 000 EUR. Jednak w przypadku konieczności wymiany innych części sieci koszty te były znacznie wyższe. Koszt wymiany całej sieci sięgał niekiedy 24 000 EUR.

4. Harmonogram

Większość państw członkowskich poinformowała, że zmiany w sieciach wprowadzono do dnia 31 maja 2010 r., czyli przed końcem okresu przejściowego. W niektórych przypadkach państwa członkowskie przyjęły elastyczne podejście do wdrożenia minimalnego rozmiaru oczek do czasu rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni art. 9 ust. 3. Ponadto – jak wspomniano powyżej – nie wszystkie państwa członkowskie potwierdziły interpretację dopuszczalnego rozmiaru oczek w częściach sieci poza workiem. W związku z tym minimalny rozmiar oczek nie zawsze stosowany jest w taki sam sposób w regionie Morza Śródziemnego, a zatem nie można jeszcze uznać, że art. 9 ust. 3 został w pełni wykonany.

5. Wpływ na selektywność

Komisja zwróciła się do państw członkowskich o informacje dotyczące składu połowów według wielkości i gatunków przed wymianą sieci i po niej. Trzy państwa członkowskie podały dane dotyczące składu połowów, a jedynie dwa państwa – dane dotyczące wielkości. Wskazano, że zmiana sieci ma niewielki wpływ na skład gatunkowy, natomiast wyraźnie wpływa na wielkość poławianych ryb, która po wymianie sieci wzrosła o ponad 10 %. Oznacza to, że połów ryb młodych w pewnym stopniu zmalał, co świadczy o tym, że zwiększenie rozmiaru oczek może odnieść dobry skutek.

Powyższe dane należy traktować wyłącznie jako dane orientacyjne, ponieważ są one przestrzennie i czasowo ograniczone. Jedno z państw członkowskich podkreśliło znaczenie wdrożenia większych rozmiarów oczek sieci ciągnionych nie tylko na szczeblu UE, ale również w regionie – we współpracy z Generalną Komisją Rybołówstwa Morza Śródziemnego. Należy zatem w całym obszarze propagować pełne przestrzeganie zalecenia GFCM 33/2009/2.

Egzekwowanie przepisów

Informacje przekazane przez państwa członkowskie

Cztery państwa członkowskie zgłosiły, że przeprowadziły łącznie 3 182 inspekcje dotyczące rozmiaru oczek i wykryły 84 przypadki naruszenia przepisów. Dwa państwa członkowskie podały wysokość grzywnien, które sięgały od 500 do 2 000 EUR. W niektórych przypadkach skonfiskowano nielegalne narzędzia połowowe lub wydano ostrzeżenie nakazujące statkowi ich wymianę.

Uwagi Komisji

Zgodnie z tytułem X rozporządzenia w sprawie kontroli⁵ Komisja przeprowadziła wizyty kontrolne, aby sprawdzić między innymi sposób egzekwowania przez państwa członkowskie przepisów art. 9 ust. 3. Podczas kontroli wielokrotnie stwierdzono, że nawet po upływie okresu przejściowego z dniem 31 maja 2010 r. narzędzia połowowe nie były zgodne z wymogami w zakresie minimalnego rozmiaru oczek. Wprawdzie w niektórych państwach członkowskich w 2011 r. stwierdzono pewne postępy, jednak nadal odnotowano wiele włoków o nielegalnych rozmiarach oczek. Wskazuje to wyraźnie, że aby odpowiednio egzekwować przestrzeganie wymogów dotyczących minimalnych rozmiarów oczek, państwa członkowskie muszą zwiększyć działania kontrolne lub stosować bardziej surowe kary.

Inne niedociągnięcie stwierdzone podczas kontroli przez państwa członkowskie polega na częstym braku właściwych narzędzi do pomiaru wielkości oczek sieci. Od czerwca 2008 r. – zgodnie z rozporządzeniem Rady 517/2008⁶ – wielkość oczek należy określać za pomocą przyrządów pomiarowych WE, których dokładny opis zawarto w tym rozporządzeniu. Jeżeli pomiarów dokonuje się za pomocą innych rodzajów narzędzi, nie jest to zgodne z prawem. Z tego względu – nawet w przypadku gdy rozmiar oczka niewątpliwie wynosi mniej niż dopuszczalne minimum – nie można nałożyć kar, jeżeli nie stwierdzono naruszenia przepisów przy użyciu odpowiedniego narzędzia. Inspektorzy państw członkowskich nie zawsze mają przy sobie takie narzędzia lub nie są odpowiednio przeszkoleni z metod ich stosowania, chociaż większość państw członkowskich już je posiada. Jedno państwo członkowskie nie może egzekwować minimalnego rozmiaru oczek, ponieważ w ogóle nie dysponuje przyrządami WE.

WNIOSEK

Wykonanie i egzekwowanie przepisów dotyczących minimalnego rozmiaru oczek w narzędziach ciągnionych w państwach członkowskich nadal charakteryzują znaczące niedociągnięcia. Jedną z przyczyn opóźnienia w wykonaniu wiąże się z problemem wykładni przepisów art. 9 ust. 3 przez państwa członkowskie. Komisja sprecyzowała te przepisy, które powinny być teraz w taki sam sposób rozumiane i stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Komisja uważa, że aby egzekwować przestrzeganie minimalnego rozmiaru oczek, państwa członkowskie powinny prowadzić dokładniejsze i lepiej ukierunkowane kontrole, stosując odpowiednie narzędzia pomiarowe, a także wprowadzić wystarczająco surowe kary.

W świetle przedstawionych wyjaśnień Komisja zwróciła się do wszystkich państw członkowskich o podjęcie pilnych środków na rzecz pełnego i prawidłowego stosowania omawianych przepisów oraz o ściśle monitorowanie sytuacji, aby upewnić się, że przepisy te w pełni wdrożono. W odpowiednich przypadkach Komisja z pewnością zastosuje środki, którymi dysponuje zgodnie z Traktatem, aby zapewnić przestrzeganie przepisów.

⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009 z dnia 20 listopada 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, Dz.U. L 343 z 23.12.2009.

⁶ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 517/2008 z dnia 10 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 850/98 w odniesieniu do ustalania rozmiaru oczek oraz oceny grubości przędzy sieci rybackich, Dz.U. L 151 z 11.6.2008.

W odniesieniu do wpływu wykonania przepisów dotyczących minimalnego rozmiaru na selektywność, istnieją dowody na to, że średnia wielkość ryb wzrosła. Jednak pełna analiza będzie możliwa dopiero po usunięciu pozostałych niedociągnięć i przedstawieniu danych przez wszystkie państwa członkowskie.